Eén Toegang, één Team – van vraag tot uitvoering

Herinrichting van het sociaal domein Vlieland

oktober 2026

gemeente Vlieland

Inhoudsopgave

oktober 2026 1

Hoofdstuk 1: Aanleiding 4

Hoofdstuk 2: Visie en ambitie 6
2.1: Onze kernwaarden 6
Eigen kracht 6
Verbinding en samenwerking 6
Vraaggericht werken 7
2.2: Welzijn op Vlieland 7
2.3: De rol van dorpsleven en ontmoetingsplekken 8
2.4: Preventie en vroegsignalering 8
- Jeugd en gezinnen: 8
- Ouderen: 8
- Gezondheid en leefstijl: 8
- Financiële problemen: 8

2.5: Inwonersbetrokkenheid 9

Hoofdstuk 3: Analyse huidige situatie 10
3.1: Organisatie ''wie doet wat'' 10
Ervaren knelpunten 12
3.2: Cijfers Vlieland 12
3.2.1: Maatschappelijk werk 12
3.2.2: Participatiewet 12
3.2.3: Wet Maatschappelijke Ondersteuning 13
3.2.4: Jeugdwet 14
3.3: Uren en financiën 15
3.3.1: Maatschappelijk werk 15
3.3.2: Het gebiedsteam 15
De vraag is hoe we zorg en ondersteuning, ondanks de stijgende zorgvraag, dichtbij en passend kunnen organiseren. 17
3.3.3: Totale personeelskosten 17

Hoofdstuk 4: Behoefte en signalen 18
4.1: Kleine vergelijking 19
4.1.1: Terschelling 19
4.1.2: Ameland 20
4.1.3: Schiermonnikoog 20
4.2: Analyse en aanleiding voor verandering in de praktijk 21
4.3: Landelijke en regionale ontwikkelingen versterken de noodzaak 22
Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) 22
Convenant Stevige lokale teams 23
Hervormingsagenda Jeugd 23
Regionale inkoop specialistische jeugdhulp en verblijf 2028 23
4.4 Conclusie 24

Hoofdstuk 5: Gewenste toekomst; Eilandteam Vlieland 25
5.1: Scenario 1 – Nieuw Eilandteam mét advies over indicatiestelling 25
Voordelen: 26
Aandachtspunten: 26
5.2: Scenario 2 – Nieuw Eilandteam zónder advies over indicatiestelling 27
Voordelen: 27
Aandachtspunten: 27
5.3: Rollen binnen het Eilandteam 28
Zorgcoördinator 28
Jongerenwerker / schoolmaatschappelijk werker 28
Sociaal werker volwassenen 29
Jeugd- en gezinsprofessional 29
Consulent toegang 29
5.4: Conclusie 32

Hoofdstuk 6: Vervolgstappen 33
Huisvesting van het Eilandteam 33
Van besluit naar uitvoering 34

Hoofdstuk 1: Aanleiding

Leven op Vlieland lijkt op het eerste gezicht ideaal. De zee en natuur zijn altijd dichtbij, er is ruimte en rust en mensen kennen en helpen elkaar. De gemeenschap is hecht en de lijnen zijn kort. Veel voorzieningen zijn persoonlijk en vertrouwd. Deze kleinschaligheid is een grote kracht van het eiland. Het zorgt ervoor dat mensen elkaar kennen, naar elkaar omkijken en snel kunnen signaleren wanneer iemand hulp nodig heeft.

Tegelijkertijd krijgt ook een kleine gemeenschap te maken met grote maatschappelijke veranderingen. De samenleving wordt complexer, de druk op inwoners neemt toe, gezinsvormen veranderen en de bevolking vergrijst. Inwoners wonen bovendien langer zelfstandig. Hierdoor neemt ook op Vlieland de druk op zorg en ondersteuning toe. Tegelijkertijd zijn voorzieningen kwetsbaar door de beperkte capaciteit en onze afhankelijkheid van partijen aan de wal. De kleinschaligheid die ons verbindt maakt ons daarmee ook kwetsbaar. Als één schakel wegvalt is er niet altijd direct een alternatief beschikbaar.

Daar komt bij dat landelijke en regionale ontwikkelingen steeds nadrukkelijker vragen om een sterke lokale basis. Met ontwikkelingen zoals het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), de nieuwe inkoop van jeugdhulp en de landelijke beweging naar stevige lokale teams wordt van gemeenten verwacht dat zij lokaal duidelijke keuzes maken over de inrichting van zorg, welzijn en ondersteuning. De toegang moet herkenbaar en dichtbij zijn, professionals moeten domeinoverstijgend kunnen samenwerken en problemen moeten zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd. Ook wordt steeds meer nadruk gelegd op preventie, de sociale basis en het voorkomen van onnodige inzet van zwaardere zorg.

Voor Vlieland betekent dit niet dat alle zorg en expertise op het eiland georganiseerd kan of moet worden. Door onze schaal blijven wij voor specialistische zorg, specifieke deskundigheid en bepaalde vormen van ondersteuning afhankelijk van regionale partners en organisaties aan de wal. Juist daarom is het belangrijk dat de lokale basis goed is georganiseerd. We moeten op het eiland zelf kunnen signaleren, ondersteunen, coördineren en waar nodig tijdig de verbinding leggen met specialistische ondersteuning aan de wal. Lokaal organiseren wat lokaal kan en regionaal organiseren wat specialistische expertise of schaalgrootte vraagt.

Deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk om het sociaal domein op Vlieland toekomstbestendig in te richten. We willen zorg en welzijn dichtbij organiseren met korte lijnen tussen professionals, minder bureaucratie en meer samenwerking. Inwoners moeten niet van loket naar loket worden gestuurd maar terechtkunnen bij één herkenbaar lokaal team. Vanuit dat team kan snel worden bepaald welke ondersteuning nodig is en wie daarvoor aan zet is. De nadruk ligt daarbij op preventie en vroegsignalering. Lichte ondersteuning wordt ingezet waar dat kan en specialistische of zwaardere zorg waar dat nodig is.

Kernprobleem:
De toegang en uitvoering van het sociaal domein zijn op dit moment versnipperd en deels op afstand georganiseerd. Daardoor zijn de lijnen tussen hulpvraag, afstemming en besluitvorming lang. De lokale samenwerking tussen onder andere zorg, welzijn, onderwijs en het medische domein is onvoldoende structureel geborgd. Hierdoor bestaat het risico dat

ondersteuning later op gang komt of sneller wordt opgeschaald naar zwaardere en duurdere zorg. Vlieland wil daarom meer nabijheid, lokale regie en een sterke preventieve basis. Daarbij blijven formele taken op het gebied van onder andere mandaat, beleid en financiële afhandeling waar nodig bij De Dienst en gemeente Waadhoeke belegd.

De gemeente Vlieland onderzoekt hoe dit binnen de unieke schaal en cultuur van het eiland het beste kan worden vormgegeven. Een belangrijk onderdeel hiervan is de vorming van een nieuw Eilandteam. In dit team werken professionals vanuit verschillende disciplines samen. Het team verbindt zorg en preventie en brengt deze dichter bij inwoners. Hierdoor kan sneller worden gehandeld en kunnen vragen meer in samenhang worden opgepakt. Het Eilandteam vormt tegelijkertijd de lokale schakel naar de expertise en specialistische ondersteuning aan de wal.

In de voorbereiding is actief gesproken met belangrijke lokale en regionale partners. De Jutter onderschrijft de keuze om ondersteuning dichter bij inwoners te organiseren. De school herkent knelpunten in de huidige samenwerking en ziet meerwaarde in een lokaal Eilandteam. Daarbij wordt het belang benadrukt van de inzet van een ervaren professional met natuurlijk gezag.

Ook met de huisartsen is het plan besproken. De huisartsenpraktijk geeft aan dat er op dit moment geen structurele samenwerking is met het gebiedsteam Waadhoeke. Hier ligt ruimte voor verbetering. Fysieke aanwezigheid en kennis over het eiland zijn hierin cruciaal.
Het Intergemeentelijk Beleidsteam (IBT) van Waadhoeke is vanaf het begin betrokken en heeft steun en vertrouwen uitgesproken in deze ontwikkelrichting. Ook het gebiedsteam Waadhoeke en maatschappelijk werk De Kaai zijn geïnformeerd vanwege hun directe betrokkenheid bij de uitvoering.

De herinrichting gaat daarmee om meer dan een organisatorische verandering. Het is een antwoord op maatschappelijke, landelijke en regionale ontwikkelingen én op de specifieke kwetsbaarheid van een klein eiland. We bouwen aan een stevige lokale basis zonder de verbinding met de wal te verliezen. Door lokaal beter samen te werken, kennis te delen en snel op- en af te kunnen schalen willen we ervoor zorgen dat inwoners van jong tot oud passende ondersteuning krijgen.

De kracht van de nieuwe werkwijze zit in fysieke nabijheid, integraliteit en duidelijke regie: één toegang, één team en één herkenbaar aanspreekpunt voor inwoners met een sterke verbinding naar specialistische ondersteuning aan de wal.

Hoofdstuk 2: Visie en ambitie

Vlieland is een gemeenschap waarin mensen elkaar kennen, de lijnen kort zijn en het vanzelfsprekend is om naar elkaar om te kijken. Die onderlinge betrokkenheid is van grote waarde en vormt de basis waarop het sociaal domein verder wordt ontwikkeld. Door hier bewust bij aan te sluiten blijft ondersteuning dichtbij, herkenbaar en passend bij het dagelijks leven op het eiland.
In dit hoofdstuk wordt de gezamenlijke visie en missie op welzijn, preventie en samenleven beschreven. Deze visie/missie geeft richting aan de herinrichting van het sociaal domein en is ontstaan uit gesprekken met inwoners, professionals en samenwerkingspartners. Daarbij wordt voortgebouwd op waarden die op de Waddeneilanden breed herkenbaar zijn: *eigen kracht*, *verbinding/samenwerking* en *vraaggericht werken*.

2.1: Onze kernwaarden

Eigen kracht

Inwoners hebben een sterk gevoel van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Veel inwoners lossen problemen eerst zelf of met hulp van hun omgeving op. Dat is waardevol en willen we behouden.
De gemeente ondersteunt dit door:

- Het versterken van het informele netwerk (vrijwilligers, buren, verenigingen, kerk).
- Het bieden van lichte, laagdrempelige hulp waar dat nodig is.
- Het stimuleren van initiatieven van inwoners en organisaties die bijdragen aan welzijn, ontmoeting en meedoen.

Normaliseren is hierbij een belangrijk uitgangspunt: niet iedere vraag behoeft een zorgoplossing. Verdriet, onzekerheid, opvoedvragen of spanningen horen soms bij het leven en vragen niet altijd om professionele zorg. Een luisterend oor, praktische hulp of steun vanuit de omgeving kan dan voldoende zijn. Dat betekent niet dat we problemen kleiner maken dan ze zijn. We nemen iedere vraag serieus en zetten professionele ondersteuning in wanneer die nodig is. Eigen kracht betekent niet dat mensen het alleen moeten doen maar dat ondersteuning aanvullend is op wat inwoners zelf kunnen en willen.

Verbinding en samenwerking

Succesvolle zorg en ondersteuning ontstaan alleen als we samenwerken met inwoners, professionals, vrijwilligers, school, huisartsen en verenigingen.
De verbinding zoeken betekent ook: minder loketten en meer gezamenlijke verantwoordelijkheid.
We willen daarom:

- Eén herkenbaar netwerk van zorg en welzijn.
- Nauwe samenwerking tussen het Eilandteam, huisartsen, school, GGD en vrijwilligers.
- Duidelijke afspraken over signalering, doorverwijzing en communicatie.
- Investeren in kennisdeling en gezamenlijke scholing.

Vraaggericht werken

Iedere inwoner is anders. Vraaggericht werken betekent dat we niet beginnen bij het aanbod of bij regels maar bij de vraag achter de vraag van de inwoner.
Dat vraagt om luisteren, vertrouwen en ruimte voor maatwerk.
We willen:

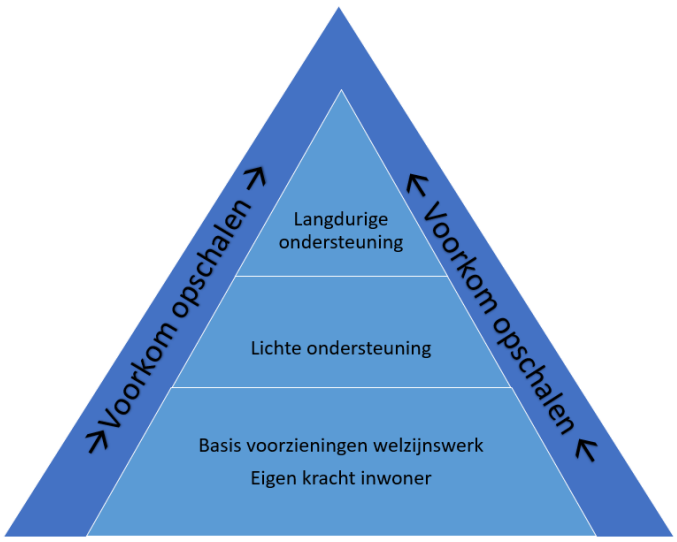
- Ondersteuning bieden die past bij de leefwereld van de inwoner.
- Maatwerk leveren, ook als dat buiten de standaardprocedures valt.
- Ruimte geven aan professionals om samen met inwoners te zoeken naar de best passende oplossing. Normaliseren is daarbij een belangrijk uitgangspunt: niet iedere vraag behoeft een zorgoplossing.

2.2: Welzijn op Vlieland

Welzijn is meer dan de afwezigheid van problemen of zorg. Het gaat over meedoen, verbonden zijn en betekenis ervaren. Op Vlieland betekent welzijn dat mensen:

- Zich gekend en gesteund voelen in hun gemeenschap.
- Kunnen deelnemen aan het dorpsleven, onderwijs, werk en verenigingen.
- Toegang hebben tot voorzieningen dichtbij huis.
- En zich veilig en gezond voelen, zowel fysiek als mentaal.

Welzijn is dus een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Niet alleen van de gemeente maar van alle inwoners, organisaties en vrijwilligers die samen de gemeenschap van Vlieland vormen. Om de samenhang tussen eigen kracht, ondersteuning en zorg te verduidelijken hanteren we een welzijnspiramide (naar voorbeeld van Ameland):

Het doel van de herinrichting is om zoveel mogelijk vragen in de onderste twee lagen van de piramide op te lossen. Zo houden we de zorg toegankelijk, menselijk en betaalbaar.

2.3: De rol van dorpsleven en ontmoetingsplekken

Ontmoeting is de sleutel tot welzijn. Op plekken zoals De Vliestroom, De Jutter, Flidunen, verenigingen en andere voorzieningen komen inwoners samen, delen zij hun zorgen en worden signalen vroegtijdig opgemerkt. Deze plekken zijn vaak de voelsprieten van de gemeenschap. Daarom willen we:

- De Vliestroom en andere ontmoetingsplekken zoals Flidunen versterken als laagdrempelige kansen om mensen te ontmoeten.
- Een Eilandteam dat samen met inwoners en lokale partijen activiteiten binnen het dorp organiseert.
- Vrijwilligers ondersteunen in hun signalerende rol (“vroeg erbij zijn”).
- Een Eilandteam dat structureel zichtbaar en aanspreekbaar is in het dorpshuis. Zo brengen we ondersteuning letterlijk dichter bij de mensen.

2.4: Preventie en vroegsignalering

Preventie is geen aparte taak maar een manier van werken. Door signalen vroegtijdig te herkennen en samen actie te ondernemen kunnen we voorkomen dat problemen ontstaan of verergeren.
Daarbij richten we ons op:

- **Jeugd en gezinnen:** versterken van weerbaarheid, opvoedingsondersteuning en samenwerking tussen school, jeugdprofessional en jongerenwerker.
- **Ouderen:** voorkomen van eenzaamheid, stimuleren van ontmoeting en ondersteuning bij langer thuis wonen.
- **Gezondheid en leefstijl:** samenwerking met Sport Fryslân, de Friese Preventieaanpak, Nuchter Vlieland en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) om gezondheid te bevorderen.
- **Financiële problemen:** vroegsignalering van schulden en laaggeletterdheid via huisbezoeken, scholen en vrijwilligersnetwerken.

De buurtsportcoaches zijn een belangrijke partner van het Eilandteam. Zij stimuleren inwoners van jong tot oud om te bewegen, elkaar te ontmoeten en mee te doen. Daarbij hebben zij ook oog voor inwoners voor wie deelname minder vanzelfsprekend is bijvoorbeeld door financiële zorgen, een beperking of eenzaamheid. Samen met het Eilandteam, de school en sportverenigingen zoeken zij naar passend aanbod en helpen zij drempels weg te nemen. Door hun contact met inwoners kunnen zij bovendien signalen vroeg herkennen en mensen waar nodig helpen de verbinding met het Eilandteam te leggen. Het Eilandteam speelt hierin een verbindende rol: signalen vanuit het dorpsleven en de samenleving worden snel opgepakt en besproken in het team.

2.5: Inwonersbetrokkenheid

De herinrichting van het sociaal domein is iets wat we samen mét inwoners willen doen, niet alleen vóór hen. Dat betekent:

- Inwoners en vrijwilligers betrekken bij de inrichting en evaluatie van het Eilandteam door middel van een bewonersbijeenkomst.
- Ruimte bieden voor bewonersinitiatieven die bijdragen aan welzijn of leefbaarheid.
- Een laagdrempelig aanspreekpunt creëren voor ideeën.
- Successen en verhalen zichtbaar maken om de kracht van de gemeenschap te laten zien.

Met deze visie bouwen we verder op wat Vlieland al sterk maakt: korte lijnen, vertrouwen en betrokkenheid. De herinrichting van het sociaal domein krijgt daarmee een inhoudelijke basis die niet alleen gericht is op efficiëntie maar op samenleven in brede zin.
Zorg, welzijn en preventie worden zo geen aparte werelden meer maar onderdelen van één gezamenlijk verhaal:

“Een leven lang op Vlieland.”

Hoofdstuk 3: Analyse huidige situatie

Dit hoofdstuk geeft een beknopt beeld van hoe het sociaal domein op Vlieland nu werkt en waarom we kijken naar een herinrichting.

3.1: Organisatie ''wie doet wat''

De uitvoering van het sociaal domein op Vlieland is op dit moment ingewikkeld georganiseerd doordat deze is belegd bij drie verschillende partijen die ieder een eigen rol en werkgebied hebben. Deze constructie is historisch gegroeid vanuit samenwerking met andere gemeenten maar sluit op uitvoering steeds minder goed aan bij de kleine schaal van Vlieland, de toenemende zorgvraag en de komende landelijke beleidsontwikkelingen. De verandering richt zich uitsluitend op de uitvoering en toegang, met name op de wijze waarop het gebiedsteam en het maatschappelijk werk zijn georganiseerd. De inzet is om deze uitvoering dichter bij huis te organiseren. Hiermee wordt beoogd om sneller te kunnen schakelen, beter aan te sluiten bij de lokale context en de samenwerking met inwoners en lokale partners te versterken zonder dat dit gevolgen heeft voor bestaande mandaten, verantwoordelijkheden of intergemeentelijke afspraken.

De formele uitvoering en besluitvorming ligt grotendeels bij de Dienst. Zij werken voor de gemeenten Harlingen, Waadhoeke, Vlieland en Terschelling. Bij de Dienst ligt het officiële mandaat voor het afgeven van indicaties en het toekennen van maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Zij handelen de volledige administratie rondom deze besluiten af en verzorgen daarnaast alle financiën voor deze wetten voor de deelnemende gemeenten. Ook lopen het contractbeheer en alle uitkeringen via de Dienst. Daarnaast heeft de Dienst adviseurs in dienst die het gebiedsteam inhoudelijk ondersteunen.

Naast De Dienst maakt Vlieland gebruik van het platteland gebiedsteam van gemeente Waadhoeke, waar Vlieland onder valt. Vanuit dit gebiedsteam huurt Vlieland een Wmo-consulent en een jeugdconsulent in. De jeugdconsulent voert tevens het schoolmaatschappelijk werk uit. Deze consulenten komen naar het eiland en voeren keukentafelgesprekken met inwoners. Zij brengen de hulpvraag in beeld en doen onderzoek naar de noodzaak van een maatwerkvoorziening. Daarbij wordt altijd gekeken of ondersteuning mogelijk is via het eigen netwerk van de inwoner of via (vrijwilligers)organisaties.
Het gebiedsteam heeft daarnaast taken op het gebied van schuldhulpverlening en vroegsignalering van geldzorgen. Bij signalen van betalingsachterstanden kan het gebiedsteam actief contact opnemen met inwoners om ondersteuning aan te bieden en te voorkomen dat financiële problemen verder oplopen. Ook biedt het gebiedsteam ondersteuning aan inwoners die zijn getroffen door de toeslagenaffaire.
Het gebiedsteam heeft echter geen beslissingsbevoegdheid voor maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo en Jeugdwet. Het formele besluit hierover wordt door De Dienst genomen.

Op beleidsniveau is binnen gemeente Waadhoeke het IBT ingericht. Dit team werkt voor de gemeenten Vlieland, Terschelling en Waadhoeke en ontwikkelt het beleid voor de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Het IBT werkt vanuit Waadhoeke en staat daarmee op afstand van de dagelijkse praktijk op Vlieland.

Op het eiland zelf zijn slechts enkele functies direct betrokken bij de uitvoering en het beleid op het sociaal domein zoals de buurtwelzijnswerker, de coördinator van de Vliestroom en enkele gemeentelijke medewerkers op beleids- en regieniveau. Deze professionals kennen de inwoners goed en hebben korte lijnen met lokale partners zoals de Jutter, de huisartsenpraktijk, buurtsportcoaches en vrijwilligersinitiatieven. Tegelijkertijd hebben zij weinig invloed op de formele besluitvorming van de uitvoering: het onderzoek, indicatiestelling, contracten en financiële afhandeling liggen buiten het eiland, bij de Dienst en het gebiedsteam.

Door deze inrichting zijn de lijnen tussen melding en besluitvorming lang. Een inwoner bespreekt een hulpvraag lokaal of met een professional van het gebiedsteam maar het onderzoek, het formele besluit en de toewijzing van ondersteuning verlopen via het vasteland. Dit kan leiden tot vertraging, minder samenhang en een ervaren afstandelijkheid voor inwoners. Ook belemmert de fysieke afstand het snel schakelen en samenwerken met lokale partners terwijl juist die samenwerking essentieel is voor tijdige en passende ondersteuning op Vlieland.

Belangrijk uitgangspunt bij de voorgestelde verandering is dat het IBT en de Dienst volledig intact blijven. De beleidsontwikkeling, het mandaat voor maatwerkvoorzieningen evenals de financiële en administratieve afhandeling blijven ongewijzigd belegd bij deze partijen.

Ervaren knelpunten

- Veel tijd gaat naar afstemming met het vasteland.
- Zorgprofessionals zijn minder vaak fysiek aanwezig op het eiland.
- Inwoners en professionals ervaren weinig samenwerking en weten niet altijd waar zij terecht kunnen.
- Het vasteland sluit onvoldoende aan bij de identiteit van de Vlielander.
- Het vasteland is niet voldoende op de hoogte van het aanbod van mogelijke voorliggende voorzieningen dan wel voorzieningen op het eiland.
- Onvoldoende gemeentelijke inrichting van het voorliggend veld:
  De gemeente heeft het voorliggend veld onvoldoende structureel ingericht. Door het ontbreken van een samenhangende lokale basis met regelmatig aanwezige professionals en duidelijke toegang, worden preventieve en lichte ondersteuningsvragen niet tijdig opgepakt en schuiven deze door naar het gebiedsteam en zwaardere zorg.

Kortom: de huidige inrichting vraagt veel afstemming en tijd terwijl de schaal en de groei van de zorgvragen juist vraagt om eenvoud, korte lijnen en directe besluitvorming dicht bij de inwoners.

3.2: Cijfers Vlieland

De Dienst maakt per jaar een overzicht met alle cijfers rondom de tweedelijnszorg/ maatwerkvoorzieningen. Een maatwerkvoorziening is hulp of ondersteuning die speciaal wordt afgestemd op wat iemand persoonlijk nodig heeft bijvoorbeeld hulp in het huishouden, een aangepaste fiets of begeleiding. Een maatwerkvoorziening wordt gegeven als algemene voorzieningen niet genoeg zijn.

3.2.1: Maatschappelijk werk

Als algemene voorziening hebben wij een maatschappelijk werkster van De Kaai ingehuurd. Zij is eens per twee weken een dag op Vlieland aanwezig is. Voor deze ondersteuning is geen maatwerkvoorziening (indicatie) nodig. Voor de periode van 2024 tot en met 2027 hebben wij een wekelijkse inzet van zes uren afgesproken. Omdat de vraag naar maatschappelijk werk stijgt hebben wij voor de maanden oktober, november en december 2026 4 uur extra per week afgesproken. Zij ondersteunt gemiddeld negen cliënten en biedt hulp bij uiteenlopende thema’s zoals gezondheid, eenzaamheid, echtscheiding, opvoeding, relaties, financiën en werk.

3.2.2: Participatiewet

De Participatiewet regelt de ondersteuning van mensen die kunnen werken maar daarbij hulp nodig hebben. Het doel is om zoveel mogelijk mensen mee te laten doen in de samenleving, vooral op de arbeidsmarkt. Hieronder valt:

- Bijstandsuitkering: mensen zonder voldoende inkomen.
- Re-integratie en begeleiding naar werk: sociale werkvoorziening of sollicitatiebegeleiding.

- Sociale werkvoorziening: gemeente is verantwoordelijk voor alternatieve begeleiding en passend werk.
- Gemeenten mogen mensen met een uitkering vragen om een maatschappelijke nuttige bijdrage.

Op Vlieland helpen wij vooral mensen met arbeidsparticipatie en maatschappelijke participatie. Hieronder staat een overzicht van het aantal cliënten binnen de Participatiewet (zonder armoedebestrijding):

2023	2024	2025
11	**11**	**14**

3.2.3: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) is een wet die ervoor zorgt dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving ook als ze beperkingen hebben door ouderdom, ziekte of een beperking. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Hieronder valt:

- Hulp bij het huishouden; ondersteuning schoonmaken, wassen etc.
- Begeleiding: individuele of groepsbegeleiding.
- Dagbesteding: activiteiten in groepsverband gericht op bv activering of sociale contacten.
- Ondersteuning mantelzorgers; denk aan respijtzorg (tijdelijke overname van zorg).
- Woonvoorzieningen of aanpassingen: bv trapliften of douchestoelen.
- Vervoersvoorzieningen; taxi passen.
- Beschermd wonen: voor mensen met ernstige problemen die niet meer zelfstandig kunnen wonen.

	2023	2024	2025
Aantal cliënten	74	75	85
Aantal voorzieningen	234	288	303

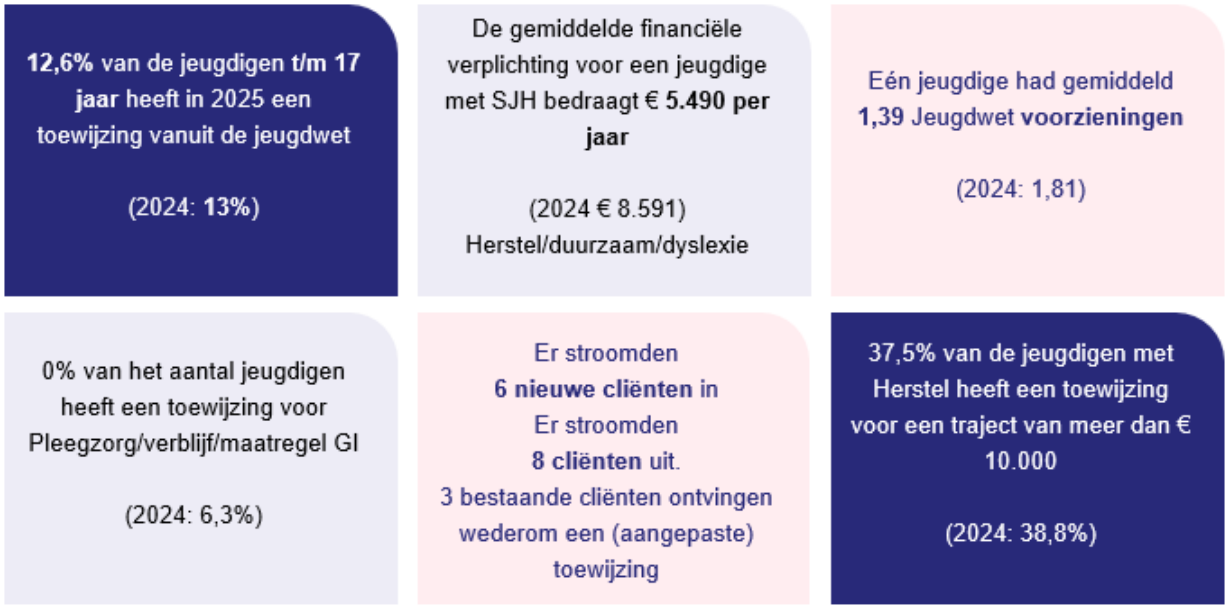
3.2.4: Jeugdwet

De Jeugdwet is een Nederlandse wet die regelt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor vrijwel alle zorg en ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders. Deze wet geldt sinds 2015 en verving eerdere regelingen zoals de AWBZ-jeugdzorg, provinciale jeugdzorg en delen van de Zorgverzekeringswet. Doel is om kinderen gezond en veilig te laten opgroeien en hierbij de eigen kracht van het gezin te versterken en zwaardere zorg te voorkomen. Hieronder valt:

- Opvoedingsondersteuning en preventie: voorlichtingen, cursussen en lichte hulp.
- Jeugdhulp zonder verblijf; ambulante hulp.
- Jeugdhulp met verblijf: als thuis wonen niet meer mogelijk is.
- Jeugd GGZ; behandeling bij angst, depressie, trauma of een stoornis.
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering: verplichte hulp als de veiligheid in gevaar is. Deze hulp wordt via de kinderrechter ingezet en richt zich op het toezicht en de begeleiding van jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen.
- Pleegzorg en gezinshuizen; wonen bij pleegzorgouders of kleinschalige woonvormen voor kinderen welke niet thuis kunnen wonen.

De verdeling van cliënten over de verschillende vormen van ondersteuning wordt grotendeels bepaald door de wijze van financiering en zegt daardoor weinig over de daadwerkelijke hulpvraag. Daarnaast fluctueert het aantal cliënten gedurende het jaar. Totaal aantal cliënten per jaar:

	2023	2024	2025
Aantal cliënten	12	16	19
Aantal voorzieningen	16	29	26

3.3: Uren en financiën

3.3.1: Maatschappelijk werk

Het maatschappelijk werk hebben wij ingekocht bij Sociaal Werk De Kaai, onderdeel van de Tintengroep. Hier hebben wij een dienstverleningsovereenkomst mee afgesloten van 1-1-2024 t/m 31-12-2027. Hierbij gaat het om een inzet van zes uren per week. Er zijn gesprekken gevoerd met de stichting aangezien het blijkt dat deze uren mogelijk niet voldoende zijn om het aantal vragen en cliënten adequaat te kunnen bedienen. Voor de maanden oktober, november en december 2026 hebben wij 4 uur extra per week afgesproken. De bedragen in de offerte per jaar wijken af van wat wij daadwerkelijk hebben uitgegeven:

- 2024: €22.750, daadwerkelijk uitgegeven.
- 2025: €24.220, daadwerkelijk uitgegeven.
- 2026: €27.760 + €4.293 voor Q4 2026, daadwerkelijk uitgegeven.
- 2027: €25.573, dit is het bedrag van de offerte en kan dus nog gaan afwijken.

3.3.2: Het gebiedsteam

Met de transformatie van het sociaal domein is de ambitie gekomen om hulp en ondersteuning zo dichtbij mogelijk te organiseren. Inwoners moeten snel en laagdrempelig terechtkunnen wanneer zij ondersteuning nodig hebben. Vanuit onze partners op het eiland klinkt bovendien steeds vaker de vraag of de zorg niet meer lokaal georganiseerd kan worden. Voor zowel jongeren, ouders als ouderen is het belastend om voor ondersteuning telkens naar de wal te moeten. Jongeren missen hierdoor school, ouders moeten vrij nemen van werk en voor ouderen is het fysiek niet altijd haalbaar.

In 2019 is onderzocht hoe het gebiedsteam Vlieland (Vlielands Kwartier) functioneerde. Uit dat onderzoek bleek dat het, met het oog op de privacy van inwoners en de wens om aanvragen

objectief te kunnen beoordelen, belangrijk is om het maatwerk zoveel mogelijk van het eiland zelf te halen. De beste oplossing leek destijds een samenwerking met het gebiedsteam van gemeente Waadhoeke. Daar is voldoende capaciteit en expertise aanwezig om de Vlielander inwoners goed te ondersteunen. In de jaren daarna wisten inwoners en partijen zoals het onderwijs de weg naar het gebiedsteam beter te vinden.

De situatie is inmiddels veranderd. In de samenwerking tussen het gebiedsteam en de huisartsen is momenteel ruimte voor verbetering. Er is weinig afstemming waardoor de gemeente beperkt zicht en regie heeft op de verwijzingen en de ingezette hulpverleningstrajecten. Met de vorming van het nieuwe team ontstaat niet automatisch een verbetering in de samenwerking. Ook in de nieuwe situatie zal tijd en aandacht nodig zijn om onderlinge relaties op te bouwen, werkwijzen op elkaar af te stemmen en het vertrouwen tussen professionals te versterken. De dagelijkse aanwezigheid van een professional op het eiland creëert hiervoor wel de randvoorwaarden waardoor structurele samenwerking met onder andere de huisarts en andere lokale partners beter en duurzamer kan groeien.
Daarnaast zien we een duidelijke groei van het aantal cliënten binnen de Jeugdwet en een toename van voorzieningen binnen de Wmo. De zorgvraag op het eiland groeit en zal naar verwachting toenemen. Vlieland heeft net als de rest van Fryslân steeds meer te maken met vergrijzing. Zo is de verwachting dat er in 2040 zo'n 70 meer 65-plussers zijn dan in 2025. Op dit moment is 22 procent van de inwoners van Vlieland 65 jaar of ouder. Naar verwachting is dit in 2040 zo'n 32 procent. Daarmee is de vergrijzing op Vlieland op dit moment net zo sterk als elders in Fryslân maar zal de vergrijzing in de toekomst sterker zijn. Verder neemt de levensverwachting toe waardoor het aantal mensen boven de 75 jaar toeneemt. Dit wordt ook wel dubbele vergrijzing genoemd (Planbureau Fryslan).Het aantal (oude) ouderen op Vlieland stijgt. Over het algemeen geldt dat hoe ouder mensen worden hoe meer zorg ze nodig hebben. Ook is de verwachting dat het aandeel inwoners met welvaartsziektes zoals overgewicht en chronische aandoeningen toeneemt.
Vlieland heeft een lange tijd te maken gehad met een daling van het aantal kinderen. Zo zijn er in 2025 zo'n 50 minder kinderen (0-14 jaar) dan in 2015 (-34%). De verwachting is dat het aandeel kinderen de komende jaren verder gaat dalen. Terwijl in 2010 nog 19 procent van de bevolking op Vlieland tussen de 0 en 14 jaar oud was zal dat in 2040 nog maar vijf procent zijn. Samen zorgt dit voor een hogere zorgvraag. In combinatie met de afname van het aantal potentiële mantelzorgers en een dalende beroepsbevolking leidt dit tot een toenemende druk op het zorgstelsel en stijgende kosten van de zorg (Planbureau Fryslan).

De huidige dienstverleningsovereenkomst met gemeente Waadhoeke loopt voor onbepaalde tijd en kan door beide partijen worden beëindigd met een opzegtermijn van drie maanden. De inzet bedraagt maximaal 1.600 uur per jaar met jaarlijkse kosten die variëren afhankelijk van de inzet van medewerkers. Voor 2026 wordt de inzet geraamd op €85.000. Dit is het maximale budget.

	Uren	Kosten
2024	1187	€61.121
2025	1081	€57.064
2026 (Q1 en Q2)	462	€25.075

De vraag is hoe we zorg en ondersteuning, ondanks de stijgende zorgvraag, dichtbij en passend kunnen organiseren.

3.3.3: Totale personeelskosten

De gemeente Vlieland besteedt momenteel een substantieel bedrag aan personele inzet binnen het sociaal domein via externe partijen. Voor het maatschappelijk werk is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Sociaal Werk De Kaai voor gemiddeld €26.000 bij een inzet van zes uren per week. Voor het laatste kwartaal van 2026 is besloten om het maatschappelijk werk uit te breiden met vier extra uur per week voor €4.293 per kwartaal. Daarnaast wordt voor het gebiedsteam gebruikgemaakt van de capaciteit van gemeente Waadhoeke waarvoor de kosten in 2026 worden geraamd op circa €85.000.

Dit betekent dat de gemeente op dit moment ongeveer €111.000 per jaar uitgeeft aan personeelskosten via externe organisaties voor maatschappelijk werk en gebiedsteamtaken (dit is nog zonder de extra uren van het maatschappelijk werk). Deze middelen worden nu vooral ingezet op uitvoering op afstand met beperkte lokale aanwezigheid en beperkte regie voor de gemeente zelf.
Deze personeelskosten kunnen in principe herschikt worden en ingezet worden voor het aannemen van (deels) eigen personeel dat lokaal of structureel aan Vlieland verbonden is. Belangrijk daarbij is de kanttekening dat dit bedrag uitsluitend zit op personeelskosten. De verwachting is dat een sterkere lokale inzet en betere samenwerking leiden tot een kwaliteitsverbetering binnen de Wmo en Participatiewet. Daarnaast kan een preventieve en lokaal georganiseerde aanpak bijdragen aan het voorkomen, verkorten of verminderen van zwaardere jeugdzorg- en maatwerktrajecten. Eventuele financiële effecten hiervan zijn in dit bedrag nog niet meegenomen. De belangrijkste winst ligt in het eerder bieden van passende ondersteuning en het voorkomen van onnodige opschaling naar zwaardere zorg.

De voorliggende keuze gaat daarmee niet alleen over organisatievorm maar over een strategische verschuiving van ‘achteraf inkopen’ naar vooraf investeren in nabijheid, kwaliteit en preventie passend bij de toekomstige zorgvraag op Vlieland.

Hoofdstuk 4: Behoefte en signalen

De afgelopen periode zijn gesprekken gevoerd met inwoners, professionals en samenwerkingspartners. Uit de gesprekken komt een duidelijk beeld naar voren van wat goed gaat en waar verbetering nodig is. Er is waardering voor de betrokkenheid van professionals maar de afstand tot besluitvorming en de beperkte slagkracht op het eiland zorgen ook voor frustratie en vertraging.. Hieronder de belangrijkste signalen opgenoemd welke de urgentie aangeven van het opnieuw oprichten van een eigen Eilandteam:

1. **Beperkte lokale regie op de ondersteuning**
   De gemeente heeft op dit moment beperkt directe sturing op de dagelijkse uitvoering van ondersteuning omdat verschillende taken bij externe partijen zijn belegd. Hierdoor is het lastiger om lokaal samenhang aan te brengen, snel bij te sturen en ondersteuning af te stemmen op wat op Vlieland nodig is.

2. **Belemmerde samenwerking en versnippering van functies**
   De ondersteuning op Vlieland is op dit moment verdeeld over verschillende organisaties. Het maatschappelijk werk wordt uitgevoerd door Sociaal Werk De Kaai. De Wmo- en jeugdconsulent worden vanuit het gebiedsteam van gemeente Waadhoeke ingezet. Doordat deze functies bij verschillende organisaties zijn ondergebracht en professionals op verschillende momenten op het eiland aanwezig zijn is de samenwerking niet vanzelfsprekend. Zij zien elkaar in de praktijk beperkt en de onderlinge afstemming vindt daardoor vaak incidenteel plaats.

   Ook de verbinding met het voorliggend veld is nog onvoldoende structureel georganiseerd. Hierdoor wordt bij ondersteuningsvragen relatief snel doorgeschakeld naar het gebiedsteam of naar geïndiceerde zorg, terwijl lichtere of laagdrempelige ondersteuning soms voldoende kan zijn. De mogelijkheden binnen welzijn, preventie en het eigen netwerk van inwoners worden daardoor niet altijd optimaal benut.

   De versnippering vergroot daarnaast het risico dat iedere professional slechts een deel van de situatie van een inwoner in beeld heeft. Het is daarom belangrijk om samenwerking, gezamenlijke casusafstemming en professionele reflectie bewust te organiseren. Zo kunnen signalen en informatie worden samengebracht, beelden worden getoetst en kan gezamenlijk worden bepaald welke ondersteuning het meest passend is.

3. **Beperkte regie op doorverwijzingen door huisarts**
   Huisartsen hebben op dit moment de mogelijkheid om rechtstreeks door te verwijzen naar jeugdhulp. Dit beperkt de gemeentelijke regie. Met het wetsvoorstel Wet reikwijdte Jeugdwet wordt mogelijk een andere rol voor huisartsen en lokale teams geïntroduceerd. Een stevig Eilandteam kan hierop inspelen door de samenwerking met huisartsen te versterken en betere afspraken te maken over doorverwijzingen.

4. **Stijgende en complexere zorgvragen**
   De vraag naar zorg en ondersteuning op Vlieland neemt toe. Steeds meer inwoners maken gebruik van Wmo-voorzieningen en ook binnen de jeugdhulp is een stijging zichtbaar. Daarnaast worden zorgvragen steeds complexer en duurt het traject langer. Binnen de Jeugdwet speelt de huisarts een belangrijke rol als verwijzer. Deze ontwikkelingen vergroten de druk op de beschikbare zorg en vragen om een goede samenwerking tussen lokale professionals.

5. **Ondersteuning op afstand geregeld**
   Een deel van de ondersteuning voor inwoners van Vlieland is op afstand georganiseerd. Voor vragen over bijvoorbeeld Wmo en Jeugd moeten inwoners contact opnemen met het gebiedsteam van gemeente Waadhoeke. Hoewel consulenten voor gesprekken naar het eiland komen kan deze werkwijze voor inwoners een drempel vormen om contact op te nemen, zeker wanneer het gaat om een relatief kleine of beginnende ondersteuningsvraag.

   In de praktijk bestaat juist behoefte aan laagdrempelig en kortdurend contact zonder dat direct een formeel hulpverleningsproces hoeft te worden gestart. Door ondersteuning lokaal en herkenbaar beschikbaar te maken kunnen inwoners gemakkelijker met een vraag of signaal terecht. Dit biedt meer ruimte om vroegtijdig mee te denken en waar mogelijk met lichte ondersteuning te voorkomen dat problemen groter worden.

6. **Behoefte aan laagdrempelig contact**
   Inwoners en zorgpartijen geven aan dat er vaak behoefte is aan kortdurend contact in plaats van een heel hulpverleningsproces.

7. **Netwerk en lichte ondersteuning worden nog onvoldoende benut**
   Bij ondersteuningsvragen wordt nog niet altijd structureel gekeken naar wat binnen het eigen netwerk, welzijn, preventie of andere laagdrempelige ondersteuning mogelijk is. Hierdoor bestaat het risico dat relatief snel wordt opgeschaald naar professionele of geïndiceerde ondersteuning terwijl een lichtere vorm van ondersteuning mogelijk passend kan zijn.

4.1: Kleine vergelijking

Om te kijken waar Vlieland staat ten opzichte van de andere eilanden vergelijken we Vlieland kort met andere Waddengemeenten (Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog). Bronnen hiervoor zijn onder meer Waarstaatjegemeente.nl en gesprekken welke de regisseur gezonde leefomgeving met de andere beleidsambtenaren van de eilanden heeft gevoerd. Met deze vergelijking worden verschillen tussen de eilanden zichtbaar gemaakt, ter ondersteuning van de verdere afwegingen.

4.1.1: Terschelling

Op Terschelling is een Eilandteam actief dat fungeert als gebiedsteam voor jeugd, Wmo en participatie. Het team beschikt over brede kennis en een sterk netwerk met hulpverleningsorganisaties. De professionals denken mee over passende oplossingen en zorgen dat ondersteuning voor inwoners overzichtelijk en toegankelijk blijft.

Het Eilandteam vervult vooral een regierol: zij onderzoeken hulpvragen, besluiten of een indicatie nodig is en sturen dit besluit door naar de Dienst waar het mandaat voor besluitvorming ligt. De regie blijft bij het team dat ook de evaluaties en netwerkgesprekken organiseert. Binnen de uitvoering heeft Terschelling verschillende professionals lopen: (school)maatschappelijk werk (Sociaal Werk de Kear), verslavingszorg, buurtsportcoaches en zijn er korte lijntjes met de huisartsenpraktijk.
Het team bestaat uit zeven personen: vijf generalisten, een Wmo consulent en een gespecialiseerde professional voor vroegsignalering en schuldhulpverlening. Een teamleider verbindt de politieke koers met de dagelijkse praktijk en legt verantwoording af aan de wethouder.

Hoewel het team veel kennis en korte lijnen heeft kan het kwetsbaar zijn met zeven professionals voor uitval. Wanneer dit gebeurt wordt er opnieuw geworven en/ of ingehuurd. De combinatie van lokale kracht en expertise van professionals aan wal werkt goed.

4.1.2: Ameland

Op Ameland zijn het Gebiedsteam, welzijnswerk en de buurtsportcoach sinds 2024 samengebracht in Stichting Sociaal Werk Ameland (SSWA). Hierdoor zijn zorg, welzijn, ondersteuning en preventie binnen één lokale organisatie georganiseerd. Inmiddels is het team van Sociaal Werk Ameland uitgebreid met twee jongerenwerkers, twee financieel hulpverleners (totaal 16 uren per maand; eerder inhuur gemeente voor Pingloket Ameland) en een ambulant spreekuurmedewerker middelengebruik (16 uren per maand).

Het team werkt zoveel mogelijk preventief en dichtbij inwoners. Gebiedsteammedewerkers bieden individuele ondersteuning en werken samen met onder meer de andere collega's van hun team Sociaal Werk, thuiszorg, onderwijs, GGD en de (beleids)medewerkers Sociaal Domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) van de gemeente. Sociaal werkers, jongerenwerkers en de buurtsportcoach richten zich vooral op ontmoeting, activiteiten, participatie en ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers.

Wanneer lichte ondersteuning niet voldoende is, kan het Gebiedsteam een individuele voorziening vanuit de Wmo, Jeugdwet of Participatiewet adviseren en de aanvraag (ondersteuningsplan) voorbereiden. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het accorderen/toekennen/beschikken van een maatwerkvoorziening. Na toekenning/beschikking (door de gemeente) kan het Gebiedsteam de casusregie voeren. Hiervoor zijn korte lijnen met het Sociaal Domein van de gemeente.

De kracht van het Amelander model zit in de lokale bundeling: één organisatie en één team voor zorg, welzijn en preventie met de gemeente als opdrachtgever en eindverantwoordelijke.

4.1.3: Schiermonnikoog

Op Schiermonnikoog is het Team Zorg en Welzijn het eerste aanspreekpunt voor de inwoners van het eiland. Het team bestaat uit twee jongerenwerkers (inhuur), een ouderenwerker, een WMO-consulent/mantelzorgconsulent, een coördinator en een buurtsportcoördinator (inhuur). Rondom dit team is er een schil van andere professionals waaronder een maatschappelijk werker (Sociaal Werk de Kaai), een verslavingszorgmedewerker (VNN) en een pedagogisch medewerker (GGD), die allemaal direct bekostigd worden door de gemeente.

Voor specifieke expertise maakt het lokale team gebruik van het gebiedsteam van Noard-East Fryslân.

Het team richt zich vooral op het voorliggend veld met veel aandacht voor preventie, het versterken van informele netwerken en het bieden van basiszorg dicht bij de inwoners. Hoewel er een divers aanbod en verschillende mogelijkheden zijn blijkt de samenwerking met huisartsen ruimte over te laten voor verbetering. Er wordt geprobeerd een zo divers mogelijk aanbod op het eiland te organiseren. Zo wordt een deel van de ondersteuning via de scholen in PGB-vorm georganiseerd. Toch wordt er relatief veel wordt doorverwezen naar hulp en zorg aan de wal.

De gemeente werkt voor geïndiceerde zorg samen met de gemeente Noardeast-Fryslân. In deze samenwerking is ruimte voor verbetering. De huidige werkwijze zorgt soms voor afstand tussen inwoners, gemeente en ondersteuning. Daarom is er de wens om zorg en ondersteuning waar mogelijk dichter bij inwoners en meer lokaal te organiseren. Tegelijkertijd kan niet alles op het eiland worden georganiseerd. Voor specialistische taken, zoals Wmo-indicatiestelling en maatwerkcontracten, blijven de eilanden afhankelijk van externe partijen.

4.2: Analyse en aanleiding voor verandering in de praktijk

De vergelijking met de andere Waddengemeenten laat zien dat elk eiland een eigen vorm van een eiland- of gebiedsteam heeft ontwikkeld passend bij schaal en context. Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog tonen dat nabijheid, korte lijnen en een integrale werkwijze belangrijk zijn voor tijdige en passende ondersteuning al verschilt de organisatorische vorm per eiland.

Voor Vlieland is het, gezien de zeer kleinschalige context, niet logisch om een aparte organisatie op te richten zoals op Ameland. Daarom gaat de voorkeur voor Vlieland uit naar een Eilandteam onder direct gemeentelijke regie. Deze opzet past bij de beperkte schaal en kwetsbaarheid van kleine teams en zorgt voor korte lijnen tussen beleid, bestuur en uitvoering, met ruimte voor maatwerk in de praktijk.

Vlieland kiest ervoor om verschillende vormen van ondersteuning samen te brengen in één Eilandteam: van preventie en welzijn tot lichte ondersteuning en onderzoek naar maatwerkvoorzieningen. Waar nodig kan het team specialistische kennis inschakelen voor een maatwerkvoorziening. Doordat professionals samen optrekken en elkaar regelmatig spreken kan ondersteuning eenvoudig worden aangepast: klein en licht waar dat kan, zwaarder waar dat nodig is.

De huidige werkwijze binnen het sociaal domein kent beperkingen. Ondersteuning en besluitvorming vinden grotendeels op afstand plaats waardoor de gemeente weinig invloed heeft op tempo en kwaliteit van indicatiestelling. Dit kan leiden tot vertraging, minder ruimte voor preventie en vroegsignalering en uiteindelijk tot zwaardere ondersteuning en hogere kosten per cliënt.

Een Eilandteam kan deze ontwikkeling doorbreken. Met een herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt dat iedere werkdag fysiek aanwezig is op het eiland kunnen inwoners dichtbij terecht met hun vragen. Hierdoor worden de lijnen korter en kunnen signalen eerder worden

opgepakt. Ook wordt de samenwerking met scholen, huisartsen en andere lokale partners versterkt zodat ondersteuning sneller en beter aansluit bij wat inwoners nodig hebben.

Het Eilandteam richt zich primair op de uitvoering: signaleren van hulpvragen, keukentafelgesprekken, afstemming met lokale partners en begeleiding van inwoners. Het team verbindt en coördineert maar neemt niet alles zelf over. Voor specialistische taken zoals contractbeheer, financiële afhandeling, administratie en beleidsontwikkeling binnen de Jeugdwet, Participatiewet en Wmo blijft Vlieland afhankelijk van de expertise van de Dienst en gemeente Waadhoeke.

Deze combinatie van lokale nabijheid, integrale samenwerking en regionale ondersteuning versterkt de regie van Vlieland op de uitvoering van het sociaal domein. Zo blijft de eilandgemeente kleinschalig, persoonlijk en wendbaar. Hierbij leveren wij niet in op kwaliteit of uitvoeringskracht en wordt voorkomen daadwerkelijk beter dan genezen.

4.3: Landelijke en regionale ontwikkelingen versterken de noodzaak

De noodzaak om het sociaal domein op Vlieland anders te organiseren komt niet alleen voort uit wat we lokaal zien en ervaren. Ook landelijke en regionale ontwikkelingen vragen steeds nadrukkelijker om ondersteuning dichtbij inwoners en een sterke lokale basis. Gemeenten krijgen hierin een grotere rol en moeten zorgen voor een goede verbinding tussen preventie, ondersteuning en specialistische zorg.

Deze ontwikkelingen brengen voor gemeenten niet alleen nieuwe opdrachten met zich mee maar ook middelen voor onder andere preventie, welzijn en gezondheid. Op Vlieland lukt het op dit moment niet altijd om deze middelen volledig om te zetten in concrete uitvoering. Door de beperkte uitvoeringscapaciteit en het kleine aantal lokale professionals ontbreekt soms de slagkracht om nieuwe programma's, interventies en samenwerkingen op te zetten en structureel uit te voeren. Het versterken van de lokale uitvoeringskracht is daarom een belangrijke voorwaarde om beschikbare budgetten daadwerkelijk te besteden aan concrete activiteiten en ondersteuning voor inwoners. Zo kunnen we de beschikbare middelen beter benutten en landelijke en regionale ambities lokaal realiseren.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

Met het AZWA wordt de beweging van zorg naar gezondheid, preventie en ondersteuning dichtbij verder versterkt. Een belangrijk onderdeel is een sterkere samenwerking tussen het medisch en sociaal domein. Gemeenten, zorgverzekeraars, huisartsen, welzijn en andere partners moeten meer gezamenlijk optrekken om inwoners eerder te ondersteunen en zwaardere zorg waar mogelijk te voorkomen. Ook wordt ingezet op voorzieningen en ondersteuning in de eigen omgeving.

Het Eilandteam kan hierin een centrale rol vervullen. Het team vormt de lokale structuur van waaruit preventie en ondersteuning met elkaar worden verbonden. Daarnaast ontstaat meer uitvoeringskracht om lokale en regionale preventieprogramma's daadwerkelijk uit te voeren en beschikbare middelen om te zetten in concrete ondersteuning voor inwoners.

Convenant Stevige lokale teams

In maart 2026 is het Convenant Stevige lokale teams gesloten. Het Rijk, de VNG en verschillende landelijke partners hebben hierin afspraken gemaakt over het versterken van lokale teams in alle gemeenten. Uitgangspunt is dat inwoners en gezinnen dichtbij terechtkunnen met hun vragen en dat lokale teams ondersteuning zoveel mogelijk integraal organiseren.

Deze ontwikkeling sluit direct aan bij de beweging die Vlieland met het Eilandteam wil maken. Het vraagt om meer dan alleen een lokaal aanspreekpunt. Een stevig lokaal team moet over voldoende deskundigheid en uitvoeringskracht beschikken, zelf ondersteuning kunnen bieden, samenwerken met de sociale basis en waar nodig specialistische hulp kunnen betrekken.

Hervormingsagenda Jeugd

Ook binnen de Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 krijgen lokale teams een belangrijke positie. De agenda richt zich onder andere op het eerder bieden van passende ondersteuning, het versterken van de sociale en pedagogische basis en het verbeteren van de samenwerking tussen gemeenten, professionals en jeugdhulpaanbieders. Stevige lokale teams moeten eraan bijdragen dat gezinnen eerder worden geholpen en specialistische jeugdhulp beschikbaar blijft voor situaties waarin deze daadwerkelijk nodig is.

Deze beweging wordt verder ondersteund door het wetsvoorstel Reikwijdte Jeugdwet. Het kabinet wil dat problemen zoveel mogelijk dichtbij jongeren en gezinnen worden opgelost en specialistische jeugdhulp alleen wordt ingezet wanneer dat nodig is. Het wetsvoorstel verplicht gemeenten om een laagdrempelig lokaal team te organiseren. Daarnaast wordt voorgesteld om de directe verwijzing door huisartsen naar jeugdhulp te beperken zodat hulpvragen in de toekomst vaker via het lokale team verlopen. Dit team onderzoekt welke ondersteuning passend is en kan waar nodig specialistische hulp inschakelen.

Voor Vlieland betekent dit dat een goede lokale structuur voor jeugd niet los kan worden gezien van de bredere inrichting van het sociaal domein. Door jongerenwerk, jeugd- en gezinsondersteuning en de verbinding met specialistische jeugdhulp onderdeel te maken van het Eilandteam wordt hierop voorgesorteerd.

Regionale inkoop specialistische jeugdhulp en verblijf 2028

In de samenwerking tussen Sociaal Domein Fryslân en de 18 Friese gemeenten is besloten om het huidige Friese contract voor specialistische Jeugdhulp en wonen niet te verlengen per 1 januari 2028. De Friese gemeenten en Sociaal Domein Fryslân werken daarom aan een nieuwe inkoop waarbij regionaal producten voor specialistische jeugdhulp en verblijf worden ingekocht. Hier kan Vlieland gebruik van blijven maken.

Een belangrijk uitgangspunt binnen de nieuwe inkoop is dat kinderen zoveel mogelijk worden geholpen in hun eigen sociale omgeving: thuis, op school, in de buurt en bij lokale voorzieningen. De Friese gemeenten hebben met elkaar een aantal leidende prinicipes vastgesteld waarbij naar voren komt dat de gemeenten meer ambulante jeugdhulp lokaal willen organiseren. De regionale inkoop wordt zo ingericht dat gemeenten hierin stapsgewijs meer lokaal kunnen organiseren wanneer hun lokale basis voldoende is versterkt. Voor nu hebben we aangegeven dat Vlieland tot 2030 gebruik blijft maken van het regionale aanbod en gaat onderzoeken of lokaal aanbod georganiseerd kan worden. Het IBT volgt deze

ontwikkelingen en voert hierover de benodigde gesprekken met de diverse partijen zoals bijvoorbeeld de Dienst.

Dit maakt het versterken van de lokale structuur op Vlieland extra belangrijk. Om mee te kunnen bewegen met deze ontwikkeling is een stevig lokaal team nodig dat ondersteuning kan organiseren, regie kan voeren en goed verbonden is met regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp.

4.4 Conclusie

De lokale analyse uit paragraaf 4.2 en de landelijke en regionale ontwikkelingen uit deze paragraaf versterken elkaar. Vanuit de praktijk bestaat behoefte aan meer nabijheid, kortere lijnen en betere samenwerking. Tegelijkertijd verschuift het beleid steeds nadrukkelijker naar sterke lokale teams, preventie, ondersteuning dichtbij en specialistische zorg waar dat nodig is.

Daar komt bij dat Vlieland steeds meer mogelijkheden en middelen krijgt om te investeren in preventie, welzijn en gezondheid. Om deze mogelijkheden daadwerkelijk te benutten is voldoende lokale uitvoeringskracht nodig. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van laagdrempelige activiteiten in en rondom de buurtkamer, waar alle inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Dit soort initiatieven vraagt om professionals die activiteiten organiseren, inwoners betrekken en verbindingen leggen. Zonder voldoende lokale capaciteit blijven deze mogelijkheden onvoldoende benut.

Het Eilandteam is daarmee niet alleen een antwoord op de huidige knelpunten. Het biedt ook de uitvoeringsstructuur die nodig is om landelijke en regionale ontwikkelingen lokaal vorm te geven. Door het Eilandteam structureel te borgen kan Vlieland lokaal organiseren wat lokaal kan, beschikbare middelen beter benutten en tegelijkertijd verbonden blijven met specialistische kennis en zorg aan de wal.

Hoofdstuk 5: Gewenste toekomst; Eilandteam Vlieland

De hierboven beschreven situatie maakt duidelijk dat een herinrichting van het sociaal domein noodzakelijk is. Deze herinrichting moet ervoor zorgen dat zorg en welzijn zoveel mogelijk op het eiland en dicht bij de inwoners worden georganiseerd. Daarbij zijn korte lijnen en een goede samenwerking tussen professionals essentieel. Het voorveld moet beter gepositioneerd worden zodat minder snel hoeft te worden opgeschaald naar zwaardere zorg zoals een maatwerkvoorziening. Daarnaast is het belangrijk om het lokale netwerk verder uit te bouwen en te zorgen voor de juiste zorg op de juiste plek.

Randvoorwaarden

- Passend binnen het sociaal domein van Vlieland.
- Kijken naar bestaande budgettaire kaders.
- Gebruikmaken van bestaande krachten op het eiland.
- Aandacht voor laagdrempeligheid, vertrouwen en nabijheid.
- Blijvend gebruik maken van expertise van gemeente Waadhoeke:
  Een DVO met gemeente Waadhoeke blijft wenselijk maar in een andere vorm: inzetten op expertise-uren die beschikbaar zijn voor het Eilandteam.

Om de toekomstige inrichting van een Eilandteam concreet vorm te geven zijn twee scenario's uitgewerkt:

- Scenario 1: de vorming van een nieuw Eilandteam mét advies over indicatiestelling.
- Scenario 2: de vorming van een nieuw Eilandteam zónder advies over indicatiestelling.

5.1: Scenario 1 – Nieuw Eilandteam mét advies over indicatiestelling

In dit scenario wordt een integraal Eilandteam gevormd met een jongerenwerker, sociaal werker, gezinsprofessional voor geïndiceerde jeugdzorg en een consulent toegang. De consulent toegang voert keukentafelgesprekken en onderzoekt of een maatwerkvoorziening nodig is. Dit team wordt verantwoordelijk voor zowel de ondersteuning van inwoners als het onderzoek naar maatwerkvoorzieningen. De inwoner heeft hiermee één herkenbaar loket voor vragen over zorg, welzijn en ondersteuning. Vanuit het Eilandteam wordt gezamenlijk gezorgd voor continuïteit en bereikbaarheid waarbij het uitgangspunt is dat op iedere werkdag een professional van het team beschikbaar is. Afhankelijk van de hulpvraag wordt bekeken welke professional de inwoner het beste kan ondersteunen. Binnen het team kan vervolgens snel worden afgestemd en, waar nodig, worden besloten over passende ondersteuning.

Voorbeeldsituatie: Hulpvraag van een inwoner

Mevrouw Jansen (68) merkt dat het huishouden haar steeds zwaarder valt. In de huidige situatie belt zij eerst de buurtwelzijnswerker die haar doorverwijst naar het gebiedsteam aan de wal. Zij weet niet wie zij daar aan de lijn krijgt en het is onzeker wanneer iemand naar Vlieland kan komen voor een keukentafelgesprek. Dit zorgt voor stress en vertraging.

Nieuwe situatie met het Eilandteam:
Mevrouw Jansen loopt binnen bij De Vliestroom tijdens de openingstijden van het Eilandteam. Zij spreekt direct met de sociaal werker of consulent toegang, welke haar situatie bespreekt en samen met haar kijkt naar oplossingen. Nog dezelfde week komt de consulent toegang langs voor een keukentafelgesprek. Omdat alle professionals samenwerken in één team is duidelijk wie wat doet en kan snel worden besloten of lichte ondersteuning (bijvoorbeeld hulp bij het huishouden) voldoende is. Mevrouw Jansen voelt zich gehoord en geholpen zonder lange wachttijden of onduidelijkheid.

Voordelen:

De kracht van dit scenario ligt in de integrale en lokale aanpak. Onderzoek, ondersteuning en begeleiding worden zoveel mogelijk binnen één team georganiseerd. Hierdoor zijn de lijnen kort, kan sneller worden gehandeld en is er meer ruimte voor maatwerk. Dit sluit goed aan bij de kleinschaligheid van Vlieland, waar professionals dicht bij inwoners staan.

Door vroeg te signaleren en preventieve ondersteuning in te zetten kan bovendien worden voorkomen dat problemen onnodig escaleren naar zwaardere zorg. Tegelijkertijd wordt gebouwd aan een sterk lokaal netwerk van zorg en welzijn.

Voor specialistische kennis blijft het Eilandteam verbonden met de wal. Hiervoor kunnen expertise-uren worden ingekocht bij het Gebiedsteam Waadhoeke. Zo kan het Eilandteam waar nodig snel overleggen of expertise inschakelen. Binnen de huidige DVO blijft het formele mandaat voor besluitvorming over maatwerkvoorzieningen bij De Dienst.

Aandachtspunten:

Tegenover deze voordelen staan ook aandachtspunten. Het opzetten van een Eilandteam vraagt om een andere manier van organiseren en samenwerken. Professionals krijgen verschillende taken en verantwoordelijkheden binnen één team. Dit vraagt om duidelijke werkafspraken, goede taakafbakening en voldoende deskundigheid op het gebied van wet- en regelgeving. Waar nodig kan aanvullende scholing of expertise van de wal worden ingezet.

Ook financieel en organisatorisch vraagt de inrichting om een zorgvuldige voorbereiding. Dit geldt voor beide varianten. In beide gevallen moet duidelijk zijn welke taken lokaal worden uitgevoerd, welke taken bij externe partners blijven en hoe de samenwerking, verantwoordelijkheden en financiële afspraken worden vastgelegd.

5.2: Scenario 2 – Nieuw Eilandteam zónder advies over indicatiestelling

In dit scenario wordt eveneens een nieuw Eilandteam opgericht maar het onderzoek naar de maatwerkvoorzieningen blijft belegd bij de gemeente Waadhoeke. Het team richt zich op samenwerking, coördinatie, vroegsignalering en preventie. Professionals werken multidisciplinair samen en ondersteunen inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium maar voor het onderzoek naar een formele toewijzing van een voorziening wordt nog steeds een aparte procedure gevolgd. Binnen scenario 1 vul je deze procedure zelf in met het Eilandteam. Binnen dit scenario verdwijnt de rol van consulent toegang (zie hoofdstuk 5.4).

Voordelen:

Het voordeel van dit scenario is dat er wel een lokaal en integraal Eilandteam ontstaat zonder dat de huidige toegang tot maatwerkvoorzieningen verandert. Het team kan zich richten op preventie, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning. Ook ontstaan kortere lijnen met huisartsen, scholen, zorgverleners en andere lokale partners.

De verandering is daarmee kleiner en eenvoudiger te realiseren dan bij scenario 1. Daar staat tegenover dat ook de winst minder groot is. Wanneer een inwoner mogelijk een maatwerkvoorziening nodig heeft blijven het keukentafelgesprek en het onderzoek via de huidige uitvoeringsorganisatie verlopen. Hierdoor blijft een extra schakel bestaan tussen het lokale Eilandteam en de toegang tot geïndiceerde ondersteuning.

Aandachtspunten:

Het belangrijkste aandachtspunt van dit scenario is dat de toegang tot maatwerkvoorzieningen op afstand blijft georganiseerd. Het Eilandteam is lokaal aanwezig en kan hulpvragen signaleren en lichte ondersteuning bieden. Wanneer mogelijk een maatwerkvoorziening nodig is wordt een gebiedsteammedewerker van de wal betrokken. Deze voert het onderzoek uit en stelt een advies op. De Dienst blijft vervolgens verantwoordelijk voor de formele besluitvorming en het afgeven van de beschikking.

Hierdoor blijft de route van hulpvraag naar maatwerkvoorziening over meerdere schakels verlopen. Het lokale Eilandteam moet de inwoner overdragen aan de gebiedsteammedewerker waarna de formele besluitvorming bij De Dienst plaatsvindt. Iedere extra schakel vraagt afstemming en kan leiden tot vertraging. Ook bestaat het risico dat een inwoner opnieuw zijn verhaal moet vertellen.

Daarnaast biedt dit scenario minder mogelijkheden om ondersteuning echt integraal te organiseren. De zorgvragen op Vlieland worden naar verwachting complexer en hebben steeds vaker betrekking op meerdere levensgebieden. Juist dan is het belangrijk dat signalering, ondersteuning en toegang goed op elkaar aansluiten. In dit scenario blijft er een scheiding bestaan tussen de lokale ondersteuning en de toegang tot maatwerkvoorzieningen.

Scenario 2 is daarmee een verbetering ten opzichte van de huidige situatie omdat preventie en ondersteuning dichter bij inwoners worden georganiseerd. De belangrijkste knelpunten rondom de versnipperde toegang en de afhankelijkheid van ondersteuning op afstand worden echter slechts gedeeltelijk opgelost. Daarmee is dit scenario minder toekomstbestendig en minder integraal dan scenario 1.

5.3: Rollen binnen het Eilandteam

Een effectief Eilandteam vraagt om een goede balans tussen brede en laagdrempelige ondersteuning en specifieke deskundigheid. Het team moet klein en wendbaar blijven, passend bij de schaal van Vlieland. Tegelijkertijd moet voldoende kennis aanwezig zijn om vragen van inwoners zoveel mogelijk lokaal op te pakken. Daarom wordt gekozen voor een multidisciplinair team. De sociaal werker en jongerenwerker vormen een belangrijke basis voor preventie, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning. De jeugd- en gezinsprofessional en consulent toegang brengen aanvullende deskundigheid in wanneer een hulpvraag complexer wordt of een maatwerkvoorziening nodig lijkt. De zorgcoördinator zorgt voor de dagelijkse aansturing en samenhang binnen het team. Zo ontstaat een team waarin preventie, ondersteuning, toegang en regie met elkaar worden verbonden. Niet iedere professional hoeft alles zelf te kunnen. De kracht zit juist in het snel kunnen inschakelen van de juiste deskundigheid.

Zorgcoördinator

De zorgcoördinator vormt de centrale spil van het Eilandteam en is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing. De zorgcoördinator bewaakt de werkverdeling, voortgang en kwaliteit en zorgt ervoor dat de verschillende professionals als één team samenwerken. Bij complexe casuïstiek ondersteunt de zorgcoördinator de betrokken professionals en bewaakt wie waarvoor verantwoordelijk is.
Daarnaast onderhoudt de zorgcoördinator de verbinding met de gemeentelijke organisatie en belangrijke samenwerkingspartners. Ook is er een belangrijke verbinding met gemeente Waadhoeke voor aanvullende kennis en expertise.
De zorgcoördinator heeft daarmee zowel een organiserende als inhoudelijke rol. Een deel van deze werkzaamheden vindt in de huidige situatie al plaats zoals het onderhouden van contacten met professionals en samenwerkingspartners en het afstemmen over ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Met de komst van het Eilandteam worden deze taken duidelijker belegd en structureel onderdeel van de dagelijkse coördinatie. Binnen de kleinschaligheid van Vlieland kan de zorgcoördinator waar nodig ook praktisch meewerken maar de dagelijkse aansturing, onderlinge afstemming en het functioneren van het Eilandteam als geheel staan centraal.

Jongerenwerker / schoolmaatschappelijk werker

De jongerenwerker is 2,5 dagen per week beschikbaar en richt zich op het welzijn, de ontwikkeling en participatie van kinderen en jongeren. De functie combineert jongerenwerk met schoolmaatschappelijk werk. Hierdoor is de professional zowel binnen als buiten school zichtbaar en benaderbaar.
De nadruk ligt op preventie, vroegsignalering en kortdurende ondersteuning. Ook is er aandacht voor onderwerpen als mentale gezondheid, weerbaarheid, middelengebruik en (online) veiligheid. De jongerenwerker werkt nauw samen met ouders, school, sport, politie en andere lokale partners. Wanneer meer ondersteuning nodig is kan snel worden geschakeld met andere professionals binnen het Eilandteam.

Sociaal werker volwassenen

De sociaal werker is 3 dagen per week beschikbaar en vormt een laagdrempelig aanspreekpunt voor volwassen inwoners. De functie is breed en generalistisch. Inwoners kunnen hier terecht met psychosociale en praktische vragen bijvoorbeeld rondom rouw, stress, relaties, psychisch welzijn, financiën, administratie of mantelzorg.
De sociaal werker biedt waar mogelijk zelf kortdurende ondersteuning. Wanneer andere of zwaardere hulp nodig is wordt samen met de inwoner de verbinding gelegd met bijvoorbeeld GGZ, schuldhulpverlening of andere voorzieningen. Daarnaast heeft de sociaal werker een preventieve rol door signalen uit de gemeenschap vroeg op te pakken en waar passend groepsactiviteiten of voorlichting te organiseren.

Jeugd- en gezinsprofessional

De jeugd- en gezinsprofessional is 1 dag per week beschikbaar voor kinderen, jongeren en gezinnen die meer specifieke ondersteuning nodig hebben. Deze professional vormt de verbinding tussen lichte ondersteuning en geïndiceerde jeugdhulp.
De jeugd- en gezinsprofessional onderzoekt de hulpvraag, voert binnen de Jeugdwet de benodigde gesprekken en stelt samen met het gezin doelen vast. Waar mogelijk kan kortdurende ondersteuning worden geboden. Wanneer specialistische jeugdhulp nodig is wordt deze uitgevoerd door een gecontracteerde aanbieder of door de jeugd- en gezinsprofessional zelf. De jeugd- en gezinsprofessional bewaakt vervolgens de samenhang en voortgang en zorgt voor een goede overdracht.
Ook kan deze professional complexere casuïstiek oppakken bijvoorbeeld bij overdrachten vanuit Veilig Thuis of gecertificeerde instellingen. Hierdoor is ook voor complexere jeugd- en gezinsvragen deskundigheid dichtbij beschikbaar.

Consulent toegang

De consulent toegang is 2 dagen per week beschikbaar en richt zich op de toegang tot ondersteuning vanuit de Wmo en Participatiewet. De consulent voert keukentafelgesprekken, onderzoekt de hulpvraag en beoordeelt welke ondersteuning passend is. Daarbij wordt eerst gekeken naar de eigen mogelijkheden van de inwoner, het sociale netwerk en algemene voorzieningen. Wanneer dit onvoldoende is wordt onderzocht of een maatwerkvoorziening nodig is.
De consulent bewaakt daarbij de balans tussen wet- en regelgeving en de menselijke maat. Ook signaleert de consulent trends en knelpunten die relevant zijn voor beleid en de verdere ontwikkeling van het Eilandteam.

Deze professional komt vanaf de wal. Daarmee blijft voldoende professionele afstand bestaan binnen de kleine gemeenschap en wordt tegelijkertijd een directe verbinding gehouden met de kennis en expertise van gemeente Waadhoeke.

Samenwerking rond verslavingsproblematiek:
Vanuit samenwerkingspartners, waaronder de huisartsenpraktijk, ontvangen wij signalen dat verslavingsproblematiek een belangrijk aandachtspunt is op Vlieland. Daarom wordt dit onderwerp specifiek uitgelicht. Het Eilandteam gaat de samenwerking met specialistische verslavingszorg, zoals Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), versterken. Hierdoor kunnen

professionals binnen het Eilandteam deskundig advies inwinnen bij zorgen over alcohol, drugs, gokken of gamen en inwoners sneller naar passende ondersteuning begeleiden. Ook is er aandacht voor de gevolgen van verslavingsproblematiek voor partners, kinderen en andere naasten. Waar mogelijk wordt ondersteuning op Vlieland aangeboden. Tegelijkertijd blijft de mogelijkheid bestaan om buiten het eiland hulp te ontvangen wanneer inwoners dit vanwege hun privacy prettiger vinden. Concrete afspraken over samenwerking, consultatie en doorverwijzing worden uitgewerkt in het implementatieplan.

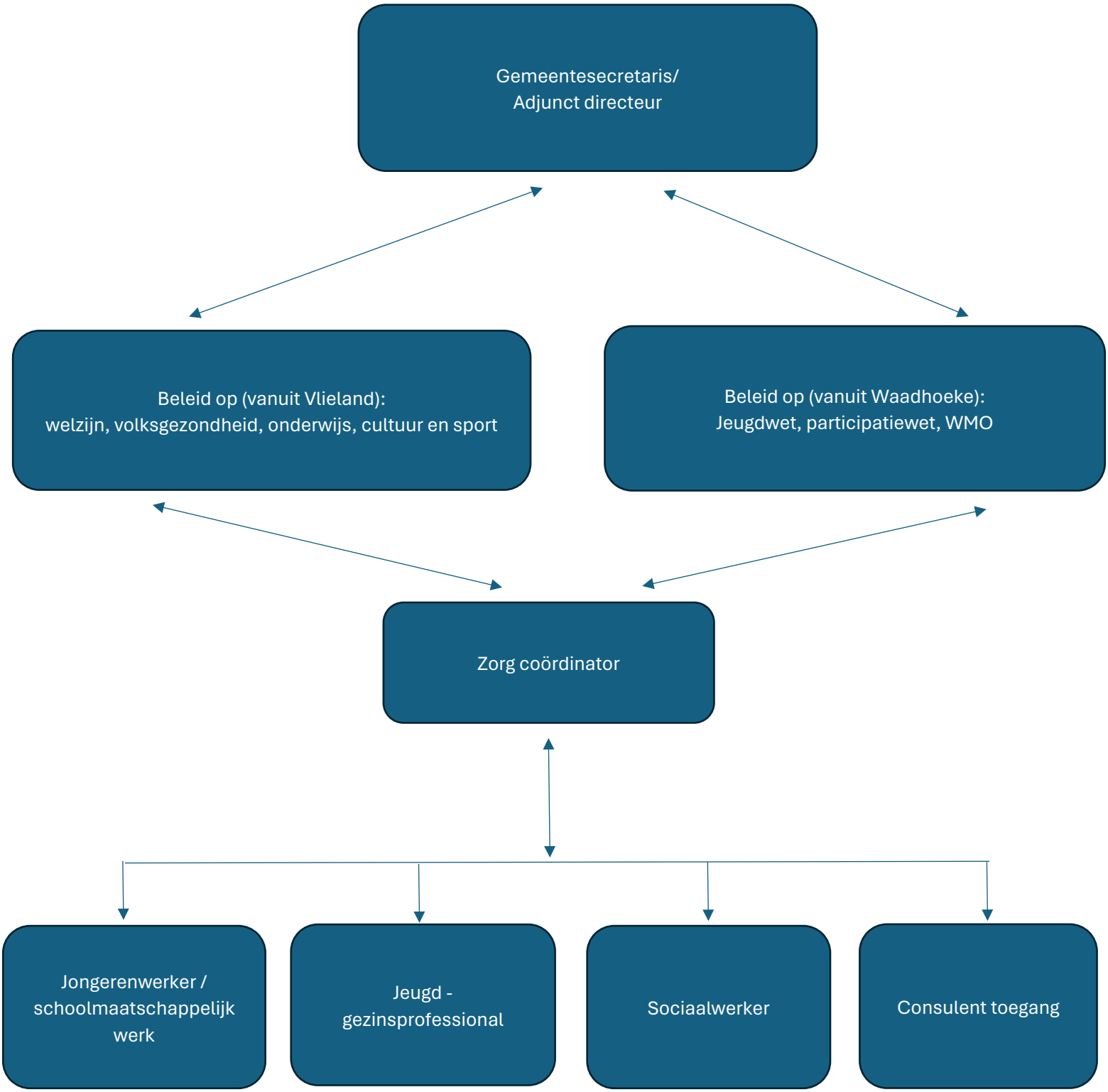
Eén team rondom de inwoner:
De functies binnen het Eilandteam staan niet los van elkaar. Juist de onderlinge samenwerking vormt de meerwaarde van het model. Een inwoner hoeft niet zelf uit te zoeken bij welke organisatie of professional een vraag thuishoort. Het team kijkt gezamenlijk wat nodig is en betrekt de juiste professional.

Een jongere kan bijvoorbeeld in beeld komen bij de jongerenwerker. Wanneer blijkt dat er meer speelt binnen het gezin kan de jeugd- en gezinsprofessional aansluiten. Bij een volwassen inwoner kan een vraag beginnen bij de sociaal werker en later blijken dat ondersteuning vanuit de Wmo nodig is. In dat geval kan de consulent toegang worden betrokken. Bij complexere situaties bewaakt de zorgcoördinator de samenhang en voortgang.

Het uitgangspunt is daarmee niet dat alle zorg op Vlieland zelf wordt uitgevoerd. Specialistische zorg en expertise van de wal blijven noodzakelijk. Het Eilandteam zorgt er wel voor dat de basis lokaal op orde is, vragen vroeg worden opgepakt en vanuit één team de verbinding wordt gelegd met aanvullende of specialistische ondersteuning wanneer dat nodig is.

Beoogde samenstelling:

Functie	Inzet	Belangrijkste taak
Zorgcoördinator	4 dagen	Dagelijkse aansturing, samenhang en kwaliteit
Sociaalwerker	3 dagen	Laagdrempelige ondersteuning volwassenen + preventieve activiteiten en vroegsignalering
Jongerenwerker / schoolmaatschappelijk werker	2,5 dagen	Laagdrempelige ondersteuning jongeren, preventieve activiteiten en vroegsignalering
Consulent toegang	2 dagen	Onderzoek en toegang Wmo en participatie
Jeugd- en gezinsprofessional	1 dag	Jeugdhulp. Gezinsondersteuning en toegang jeugdwet

Gemeentesecretaris/
Adjunct directeur
Beleid op (vanuit Vlieland):
welzijn, volksgezondheid, onderwijs, cultuur en sport
Beleid op (vanuit Waadhoeke):
Jeugdwet, participatiewet, WMO
Zorg coördinator
Jongerenwerker /
schoolmaatschappelijk
werk
Jeugd -
gezinsprofessional
Sociaalwerker
Consulent toegang

5.4: Conclusie

In hoofdstuk 4 wordt duidelijk dat het sociaal domein in beweging is. De versnippering in verantwoordelijkheden, de beperkte preventieve kracht en de afstand tussen inwoners en voorzieningen zorgen ervoor dat hulp vaak pas wordt ingezet als problemen al groter zijn geworden. Een meer samenhangende en integrale aanpak is daarom noodzakelijk.

Hoewel scenario 2 een waardevolle stap is richting meer lokale samenwerking blijft de slagkracht beperkt zolang het onderzoek naar maatwerkvoorzieningen op afstand is georganiseerd. Om écht dichtbij inwoners te kunnen werken, de lijnen te verkorten en sneller passende ondersteuning te bieden is een Eilandteam nodig waarin lokale aanwezigheid, uitvoering en onderzoek samenkomen.

Scenario 1, waarbij ook de toegang en het onderzoek naar maatwerkvoorzieningen binnen het Eilandteam worden georganiseerd biedt hiervoor de meeste mogelijkheden. Hierdoor kan vanuit één team worden gekeken naar wat een inwoner nodig heeft: van preventie en lichte ondersteuning tot het onderzoek naar een maatwerkvoorziening. Het formele mandaat voor de uiteindelijke besluitvorming blijft daarbij bij De Dienst. Deze werkwijze past bij de kleinschaligheid van Vlieland, versterkt de samenwerking tussen professionals en vermindert het aantal schakels voor inwoners. Zo ontstaat een meer samenhangende en persoonlijke werkwijze waarin preventie, maatwerk en passende ondersteuning dichtbij centraal staan.

De invoering van dit scenario vraagt om een zorgvuldige implementatie. Belangrijke vervolgstappen zijn het uitwerken van een heldere governance structuur, het vastleggen van rollen en verantwoordelijkheden en het borgen van professionele onafhankelijkheid binnen het team om rolvermenging te voorkomen. Daarnaast is het van belang om tijdig te investeren in kennis en scholing rond wet- en regelgeving zodat het team bevoegd en bekwaam kan indiceren. Tot slot moet er aandacht zijn voor monitoring en evaluatie zodat de effecten op inwoners, werkdruk en kostenontwikkeling goed gevolgd kunnen worden.

Met deze herinrichting van het sociaal domein kan Vlieland toewerken naar een toekomstbestendig sociaal domein waarin zorg en welzijn dichtbij, effectief en samenhangend worden georganiseerd, passend bij de schaal, identiteit en kracht van het eiland.

Hoofdstuk 6: Vervolgstappen

In dit collegevoorstel wordt gevraagd om instemming met de richting van de herinrichting, waarbij scenario 1 (het vormen van een Eilandteam mét advies over indicatiestelling) als voorkeursvariant wordt voorgesteld met een bijpassende begroting.

De goedkeuring van dit voorstel vormt het formele besluitmoment om over te gaan naar de implementatiefase. In deze fase wordt de gekozen richting verder uitgewerkt in concrete stappen: uitwerken van een implementatieplan, de werving van teamleden, de inrichting van werkprocessen en de voorbereiding van de structurele borging. Tegelijkertijd worden afspraken gemaakt over monitoring, kwaliteitsborging en samenwerking met ketenpartners. Het is daarbij essentieel dat deze uitwerking samen met inwoners en betrokken professionals plaatsvindt zodat het Eilandteam aansluit bij de praktijk, het draagvlak groot is en de gekozen werkwijze duurzaam wordt verankerd.

Het doel van deze fase is om samen met professionals, inwoners en partners, te komen tot een praktisch werkend en toekomstbestendig model waarin zorg, welzijn en ondersteuning beter worden verbonden. Tegelijkertijd worden afspraken gemaakt met de huisartsenpraktijk, de Jutter, GGD en vrijwilligersinitiatieven over samenwerking, verwijzing en communicatie.

Huisvesting van het Eilandteam

Een belangrijke voorwaarde voor het functioneren van het Eilandteam is een passende en herkenbare plek van waaruit de professionals kunnen werken. Vanuit de visie op het Eilandteam ligt deze plek niet in het gemeentehuis maar juist midden in de samenleving. De Vliestroom is hiervoor de meest passende locatie. Hier komen zorg, welzijn, ontmoeting en ondersteuning al samen en is het Eilandteam laagdrempelig bereikbaar voor inwoners.

Op dit moment is in de Vliestroom onvoldoende ruimte om het volledige Eilandteam te huisvesten. Om deze ruimte te creëren wordt voorgesteld om een extra verdieping boven de buurtkamer te realiseren. Bij de bouw van de Vliestroom is constructief al rekening gehouden met de mogelijkheid van een dergelijke uitbreiding maar destijds is ervoor gekozen deze verdieping niet te realiseren.
De kosten voor deze uitbreiding worden op dit moment grofweg geraamd op € 200.000. Afhankelijk van de uiteindelijke afschrijvingstermijn betekent dit een structurele kapitaallast.

Instemming met scenario 1 betekent daarom ook instemming met de richting om aanvullende ruimte voor het Eilandteam in de Vliestroom te creëren. De definitieve investering wordt met dit voorstel nog niet vastgesteld. Na instemming wordt de uitbreiding verder onderzocht en uitgewerkt. Hiervoor volgt een afzonderlijk college- en raadsvoorstel met een definitieve kostenraming, financiering en planning.

Van besluit naar uitvoering

Het doel van de implementatiefase is om samen met professionals, inwoners en partners te komen tot een praktisch werkend en toekomstbestendig model. De huisvesting, personele inrichting, werkprocessen en samenwerking met partners worden daarbij in samenhang uitgewerkt.

Door stapsgewijs te werken kunnen ervaringen worden opgedaan en kan de werkwijze waar nodig worden aangepast. Zo kan het Eilandteam uiteindelijk structureel worden ingebed binnen het sociaal domein van Vlieland.

Periode	Fase / Activiteit	Belangrijkste resultaat
Q1 2027	Overleg met betrokkenen, ketenpartners en cliënten. Adviesraad sociaal domein betrekken.	Bijeenkomst organiseren met betrokkenen om hiermee draagvlak te creëren binnen de gemeenschap.
Q1 + Q2 2027	Opstellen en vaststellen implementatieplan.	Inrichting van taken, functies, processen en samenwerking uitgewerkt
Q2 + Q3 2027	Werving en samenstelling Eilandteam	Benoeming van teamleden, start structurele borging van het Eilandteam
2027 en 2028	Structurele borging van het Eilandteam	Testen van werkwijze, verzamelen van ervaringen en verbeterpunten
Q4 2028	Evaluatie en monitoringsrapport naar de gemeenteraad	Evaluatieverslag en definitieve inrichting van het Eilandteam vastgesteld

Colofon
December 2025
Gemeente Vlieland
www.vlieland.nl